

บทที่ 6

บทสังเคราะห์และสรุปผลงานวิจัย

แนวทางการต่อorongพื้นที่ของสาวบาร์เบียร์กับการแสดงออกของตัวตนและอัตลักษณ์

จากการวิเคราะห์ถึงระบบของข้อความสัมพันธ์กับการแสดงออกของตัวสาวบาร์เบียร์ผ่านระดับพื้นที่ทางการศึกษาตั้งแต่ระดับของตัวสาวบาร์เบียร์ ระดับร้านค้าและพื้นที่บาร์เบียร์ ระดับถนนและย่าน และในระดับเมือง ผ่านความแตกต่างของลักษณะทางกายภาพของการแบ่งโซนพื้นที่ภายในถนนลอยเคราะห์ ซึ่งนำไปสู่การเกิดขึ้นของปฏิบัติการเชิงพื้นที่และการใช้ภาพตัวแทนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ร่างกาย จนปรากฏเป็นรูปแบบของการต่อorongพื้นที่ของสาวบาร์เบียร์ที่ใช้ร่างกายเป็นเครื่องมือในการแสดงออกของตัวตนและอัตลักษณ์ในการประกอบสร้างพื้นที่และครอบครองที่ว่างที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวนั้นพบว่า การเกิดขึ้นของลักษณะพื้นที่และที่ว่างที่ถูกกล่าวถึงในทุกระดับทางพื้นที่นั้นต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นการกล่าวสรุปภายใต้กรอบของความสัมพันธ์ที่ใช้ตัวสาวบาร์เบียร์เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นจุดศูนย์กลางของความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น ที่ส่งผลอย่างต่อเนื่องกันของการเกิดรูปแบบพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมของบาร์เบียร์ในย่านถนนลอยเคราะห์ อันเป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันจนถึงระดับของเมืองที่สะท้อนให้เห็นระบบของการอยู่ร่วมกันของคนกับความเป็นพื้นที่เมืองสมัยใหม่

6.1 พื้นที่แห่ง “กลวิธี” : ความหมายใหม่และการจัดการทางพื้นที่ของบาร์เบียร์

ผลของการศึกษาพบว่า “สาวบาร์เบียร์” ที่ผู้วิจัยได้กล่าวถึงตลอดงานวิจัยชิ้นนี้ก็คือ ผู้หญิงธรรมดาทั่วไปที่ก้าวออกมาทำงานนอกบ้าน พร้อมกับการที่ต้องแบกรับความรับผิดชอบจากชีวิตเบื้องหลังไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งพื้นที่ในการทำงานของพวกเธอนั้นยังเต็มไปด้วยแรงกดดันและกดทับต่างๆ จากโครงสร้างทางสังคมภายนอกและอำนาจของการควบคุมจากภายใน ทำให้พวกเธอต้องต่อสู้และต่อorongกับสถานะของความเป็นคนและตัวตนของพวกเธอ ทั้งในพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางกายภาพเพื่อความอยู่รอดและสามารถตอบสนองความต้องการภายในจิตใจของพวกเธอได้อีกด้วย

ในสถานะของการเป็นเพศหญิงที่ได้หลุดออกมาจากกรอบของพื้นที่ส่วนบุคคล (Private Space) ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบทบาทในสังคมของพวกเธอให้เป็นผู้เลือกและเป็นผู้ตัดสินใจเองบ้าง ซึ่งการนำเอาเรื่องเพศที่ถือว่าเป็นเรื่องส่วนบุคคลออกมาสู่การนำเสนออย่างชัดเจนบนพื้นที่สาธารณะ (Public Space) ของสาวบาร์เบียร์นั้น จึงเท่ากับการเปิดพื้นที่และสร้างที่ว่างในสังคม (Social Space) ภายใต้อารมณ์แบบใหม่ที่เป็นของตัวเองพวกเธอเอง และสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งของลักษณะที่เกิดขึ้นดังกล่าวก็คือ สาวบาร์เบียร์ได้สร้างการต่อorongกับสภาวะของการถูกกดทับจาก

โครงสร้างทางสังคม (Social Structure) และทำให้เกิดการสั่นคลอนทางอำนาจของเพศชาย เกิดขึ้นด้วยการใช้ร่างกายและเรื่องเพศที่พวกเขาสามารถควบคุมได้ และเมื่อนำมาประกอบกับการนำเสนอตัวตนและการเลือกใช้อัตลักษณ์ที่มีความหลากหลายทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงระหว่างความเป็น “พื้นที่” และ “ที่ว่าง” ของการทำงานภายในพื้นที่บาร์เบียร์

ในการนำเรื่องเพศและร่างกายมาใช้ในรูปแบบของเครื่องมือในการสร้าง ประกอบสร้าง และการใช้งานพื้นที่ จึงทำให้เกิดรูปแบบของพื้นที่ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ของการทำงานและการให้บริการที่ตอบสนองวิถีทางของอาชีพสาวบาร์เบียร์ เช่น การเสริมแต่งร่างกายให้มีรูปลักษณะที่ สะดุดตาและช่วยยวนชักท่องเที่ยว การนำเสนอร่างกายเพื่อเชื้อเชิญลูกค้าผ่านการมอง หรือการใช้ร่างกายและอากัปกิริยาที่ช่วยยวนชักในการเร่ร่อนทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของการให้บริการ เป็นต้น โดยเมื่อประกอบกับประสบการณ์ที่สะสมมา ย่อมทำให้เกิดพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่สามารถตอบสนองอัตลักษณ์ที่ไม่หยุดนิ่งและเป็นภาพตัวแทนที่เป็นผลผลิตที่เกิดจากการประกอบสร้าง พื้นที่ที่เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา เช่น การใช้โต๊ะพูลเพื่อสร้างความบันเทิงให้กับลูกค้า โดยในขณะที่เดียวกันนั้นยังทำให้เกิดการใกล้ชิดและมีการใช้ร่างกายด้วยท่าทางที่ช่วยยวนชักเพื่อเร่ร่อน ความสัมพันธ์ได้ เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงปฏิบัติการเชิงพื้นที่ที่เป็นบทบาทของ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ร่างกายกับการต่อรองพื้นที่ โดยการรื้อสร้างโครงสร้างกรอบความเชื่อ เดิมๆ และเกิดการช่วงชิงความหมายใหม่ในพื้นที่ เพื่อให้เกิดลักษณะพื้นที่ของอัตลักษณ์และตัวตน ที่มีความชัดเจน

ปฏิบัติการเชิงพื้นที่ของสาวบาร์เบียร์จึงเป็นกระบวนการของการใช้ร่างกายในพื้นที่ที่อยู่ ภายใต้รูปแบบของความสัมพันธ์ 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ตัวสาวบาร์เบียร์ ส่วนที่ 2 บุคคลอื่นๆ ในพื้นที่ หรือบุคคลในชั่วของความสัมพันธ์ในช่วงเวลานั้นๆ และส่วนที่ 3 ตัวพื้นที่ที่กำลังจะถูกใช้หรือเกิดการช่วงชิงความหมายใหม่ ซึ่งการใช้ภาพตัวแทนของสาวบาร์เบียร์นั้นพบว่าภาพของการใช้งาน พื้นที่กลายเป็นภาพในหัวของเธอที่จะสามารถเข้าไปใช้งานพื้นที่อย่างมีนัยยะและความสัมพันธ์ กับร่างกายของตัวเธอจนเกิดเป็นปฏิบัติการเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้น ดังนั้นภาพตัวแทนที่สาวบาร์เบียร์จะ นำออกมาใช้จึงเป็นส่วนหนึ่งของ “กลวิธี” ของการสร้างที่ว่างหรือเป็นการช่วงชิงความหมายใหม่ ในพื้นที่ โดยการต่อรองพื้นที่ที่เกิดขึ้นจึงกระทำโดยผ่านการใช้ทั้งภาพตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับ ร่างกาย การแสดงออก หรือที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์และตัวตนของเธอ ซึ่งทำให้ภาพตัวแทนที่สาว บาร์เบียร์แต่ละคนนำเสนอและแสดงออกมานั้นถือเป็นการใช้อัตลักษณ์ที่มีความหลากหลายและกลืน ไหลเปลี่ยนไปเปลี่ยนมาได้ตามบริบททางพื้นที่ที่ต่างกัน นำมาสู่การต่อรองพื้นที่กับการใช้ “กลวิธี” ภายใต้ความคิดที่มีนัยยะสำคัญอยู่ 2 ส่วน คือ

- ประเด็นทางด้านการต่อรองพื้นที่เพื่อการสร้างความสำเร็จในการทำงาน ที่อธิบายถึงการต่อรองของตัวสาวบาร์เบียร์กับพื้นที่ที่พวกเขาสามารถจัดวางตัวตนได้ในระหว่างขั้นตอนของการทำงานและการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า เช่น การแสดงออกท่าทางที่ยั่ววนในระหว่างการออกไปยืนเรียกลูกค้าด้านหน้าร้านที่เป็นพื้นที่สาธารณะ การแกล้งแพ้ในระหว่างการเล่นพูลที่พวกเขาฝึกฝนมาเป็นอย่างดีเพื่อเป็นการเอาใจลูกค้า หรือการเลือกใช้พื้นที่ของโต๊ะด้านหน้าร้านที่มีความสูงในระดับต่ำเพื่อสร้างความใกล้ชิดกับลูกค้าทั้งที่เป็นพื้นที่ที่ถูกจับจองได้โดยง่าย เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงการต่อรองและการใช้อัตลักษณ์ของพวกเขในการทำงานที่สะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจในการใช้งานพื้นที่และประสิทธิภาพความสามารถในการประเมินลูกค้าและสถานการณ์ที่ปรากฏอยู่ตรงหน้า

- ประเด็นทางด้านการต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานะทางสังคมและความสัมพันธ์ภายในพื้นที่ ที่เป็นการอธิบายถึงการสร้างจุดยืนในฐานะของความเป็นปัจเจกบุคคลในพื้นที่บาร์เบียร์ ซึ่งในที่นี้พวกเขาต้องสร้าง “กลวิธี” ที่เป็แรงในการปลดปล่อยจากการถูกรอรับภายในพื้นที่ ดังที่พบว่ามีสาวบาร์เบียร์หลายๆ คนที่มีความพยายามในการช่วงชิงความหมายในพื้นที่บาร์เบียร์ที่ถูกครอบงำไว้ด้วยวิธีการตรงกันข้ามกับความหมายเดิมของพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้ เช่น การปฏิเสธการใช้งานพื้นที่ตามที่เจ้าของบาร์เบียร์เป็นผู้กำหนด หรือลักษณะของการสร้างที่ว่างเสมือนภายในพื้นที่สาธารณะ เป็นต้น ซึ่งการต่อรองในลักษณะข้างต้นเป็นตัวละครที่สะท้อนถึงอำนาจและความสัมพันธ์ที่เป็นตัวแสดงออกถึงสถานะทางสังคมภายในพื้นที่บาร์เบียร์ที่มีไม่เท่ากัน

เมื่อกล่าวถึงระดับพื้นที่บาร์เบียร์ที่เป็นพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางกายภาพของตัวสาวบาร์เบียร์แล้วนั้น เมื่อเกิดการนำ “กลวิธี” ที่นำมาซึ่งการสร้างแรงในการปลดปล่อยที่สามารถสร้างให้เกิดการช่วงชิงความหมายของพื้นที่ในรูปแบบใหม่ขึ้น จึงทำให้เกิดการครอบครองที่ว่างของสาวบาร์เบียร์ ที่ว่างที่เกิดขึ้นดังกล่าวจะเป็นที่ว่างที่มีปัจจัยทางด้านของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งหมายถึงว่าการปรับเปลี่ยนสถานะของ “พื้นที่” ไปเป็น “ที่ว่าง” นั้นอาจเกิดขึ้นเป็นครั้งๆ และอาจมีระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนและการช่วงชิงความหมายที่เกิดขึ้นซ้อนทับอยู่บนพื้นที่สาธารณะ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากแรงและอำนาจของการควบคุมที่เกิดขึ้นจากตัวเจ้าของบาร์เบียร์และแรงกดดันและกดทับต่างๆ จากโครงสร้างทางสังคมภายนอกนั้นจะยังคงมีแรงเข้ามากระทำอยู่เรื่อยๆ จึงทำให้กระบวนการของการใช้ “ยุทธวิธี” และ “กลวิธี” ต้องกระทำผ่านระบบทางความสัมพันธ์ของคนกับพื้นที่ตามแต่ช่วงเวลานั้น จึงทำให้เกิดการเคลื่อนตัวทางความหมายไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด และจะเห็นได้ว่ามีความพยายามในการสร้างและเกิดการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ทำให้เกิดการครอบครองที่ว่างในการทำงานของสาวบาร์เบียร์

การสร้างพื้นที่ใหม่หรือพื้นที่ที่เกิดการให้ความหมายใหม่ของบาร์เบียร์เป็นไปตามรูปแบบและการจัดการพื้นที่ของเจ้าของบาร์เบียร์ โดยเป็น “กลวิธี” ของการต่อรองในระดับพื้นที่ย่านและถนน และเป็น “ยุทธวิธี” ของการควบคุมอำนาจภายในพื้นที่บาร์เบียร์ที่ส่งผลต่อระดับของการแสดงออกของตัวสาวบาร์เบียร์ โดยเป็นการออกแบบและวางแผนให้ตอบสนองรูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวสาวบาร์เบียร์และลูกค้าชายชาวต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการ ที่ทำให้เกิดความเป็นพื้นที่บาร์เบียร์ที่ถูกประกอบสร้างด้วยความหมายที่ถูกช่วงชิงจากการต่อรองพื้นที่ของสาวบาร์เบียร์ อันเป็นการผสมผสานระหว่าง 2 ขั้วทางวัฒนธรรม ซึ่งตรงตามแนวคิดของโสภิตา ที่ได้อธิบายถึงความเป็นพื้นที่ของบาร์เบียร์ไว้ว่า

บาร์เบียร์ เปรียบเสมือนพื้นที่เฉพาะที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ภายใต้แนวคิดที่ผสมผสานระหว่างความเป็น “ฝรั่ง” และความเป็น “ไทย” การสร้างพื้นที่ใหม่ของบาร์เบียร์เป็นการสร้างที่สอดรับทั้งในแง่ของสถานที่ผู้หญิงและการปฏิสัมพันธ์ของผู้หญิงกับลูกค้า การจัดตกแต่งสถานที่ที่มีทั้งฉากในลักษณะที่แฝงเนื้อหาแบบตะวันตก ถูกนำเสนอพร้อมกับการปรากฏตัวของอำนาจศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งมีผลต่อจิตใจของผู้หญิงเหล่านี้ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นตัวตนร่วม (Collective Selves) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในบาร์เบียร์ทั้งหมด ดังนั้นฉากและตัวตนของผู้หญิงที่ถูกนำเสนอภายในบาร์เบียร์จึงไม่ได้มีลักษณะที่เป็นสองขั้วที่เป็นคู่ตรงข้าม (Binary) ระหว่างความเป็นตะวันตกและความเป็นไทย หากแต่ความเป็นตะวันตกและความเป็นไทยถูกเคลื่อนย้ายไปมาขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในช่วงเวลาหนึ่งๆ โดยเนื้อหาในการนำเสนอหลบอบอวลไปด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเซ็กส์¹

จากคำอธิบายข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงฉากของความสัมพันธ์ภายในพื้นที่ที่เกิดขึ้นบนความหมายใหม่ของการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและความเป็นไทย ซึ่งเป็นการใช้ช่องว่างทางความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทั้งสองเพื่อสร้างโอกาสของการต่อรองกับวาทกรรมต่างๆ ที่เป็นแรงกระทำจากภายนอกของโครงสร้างทางสังคม กฎระเบียบและข้อบังคับ หรือแม้กระทั่งจากกลุ่มบุคคลที่มีทัศนคติต่อบาร์เบียร์ในเชิงลบ ทั้งที่ปรากฏให้เห็นทั้งในแง่ของการใช้ “กลวิธี” ของบาร์เบียร์ผ่านการจัดการรูปแบบทางกายภาพและสถาปัตยกรรมต่างๆ เพื่อใช้ในการต่อรองกับอำนาจและการควบคุม และในทางกลับกันก็ถูกใช้เป็น “ยุทธวิธี” ในการควบคุมภายในพื้นที่บาร์เบียร์ อันส่งผลให้เกิดการต่อรองที่เกิดจากการแสดงออกของสาวบาร์เบียร์กับการใช้งานพื้นที่อีกด้วย

¹ โสภิตา วิจารณ์ทัญญู, การนำเสนอความเป็นตัวตนของผู้หญิงบริการสถานบันเทิงบาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่, ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543, หน้า 67

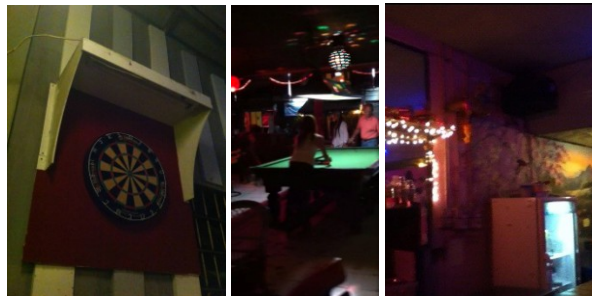
เนื่องจากลักษณะทางกายภาพของพื้นที่และรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของตัวอาคารบาร์เบียร์ในแต่ละโซนของถนนลอยเคราะห์มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้วิธีการต่อรองกับโครงสร้างสังคมภายนอกถูกนำออกมาใช้ภายใต้แรงปฏิบัติการที่เจ้าของบาร์เบียร์ทราบถึงขอบเขตทางอำนาจในการต่อรองและทราบถึงการเข้าถึงของอำนาจที่มาจากส่วนกลาง ที่เกิดจากภาครัฐ และกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดแรงปลดปล่อยจากการถูกกดทับและเพื่อให้เกิดความหมายของพื้นที่บาร์เบียร์ที่ตอบสนองการใช้งานของพื้นที่ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อันเป็นพื้นที่ร่วมของวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการให้ความสำคัญกับเรื่องของการมองเห็นและการใช้งานพื้นที่ที่เป็นปัจจัยหลัก จึงพบได้ในการแสดงออกและการแข่งขันกันในพื้นที่ด้านหน้าและด้านนอกอาคาร เช่น การเลือกปกปิดหรืออำพรางตัวของบาร์เบียร์ การแข่งขันกันทางด้านมุมมองและการมองเห็น หรือการใช้ภาพตัวแทนในการตกแต่งต่างๆ เป็นต้น ลักษณะของการเลือกใช้ “กลวิธี” ของการต่อรองที่เจ้าของบาร์เบียร์นำมาใช้จึงเป็นความพยายามในการสร้างพื้นที่กายภาพทางสถาปัตยกรรมที่ตอบสนองการก้าวข้ามเส้นแบ่งการนำเรื่องเพศออกมาสู่พื้นที่สาธารณะอย่างตั้งใจ

ภาพที่ 6.1 “กลวิธี” ของการปิดบังอำพรางการมองเห็นพื้นที่ภายในจากช่วงด้านหน้าร้าน

ในขณะเดียวกันนั้น “กลวิธี” ของการต่อรองผ่านการเป็นพื้นที่ร่วมของสองวัฒนธรรมที่ถูกนำมาใช้นั้น ยังสามารถกลายเป็น “ยุทธวิธี” ของการควบคุมภายในพื้นที่ที่เกิดขึ้น ผ่านการใช้ภาพตัวแทนของบาร์เบียร์ที่เป็นพื้นที่ของการผสมผสานความเป็นตะวันตกและความเป็นไทยเช่นกัน โดยเป็นการสร้างความเชื่อมโยงกับการใช้งานและสร้างความรู้สึที่เกี่ยวกับความเป็นตัวคนร่วมของสองชั่วทางวัฒนธรรมโดยอาศัยปัจจัยหลัก คือ ส่วนที่ 1 ทางด้านความรู้สึกร่วมนั้นเป็นการสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดการใช้ภาพของบรรยากาศและภาพตัวแทนของการตกแต่ง เช่น การประดับธงนานาชาติหรือต้นคริสต์มาส การตกแต่งพื้นที่ภายในบาร์ด้วยแสง สี หรือองค์ประกอบของवादเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ ในขณะเดียวกันนั้นก็ปรากฏองค์ประกอบทางกายภาพของพื้นที่บางส่วน เช่น หิ้งพระและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้ปรากฏให้เห็นถึงร่องรอยทางวัฒนธรรมของความเป็นไทย เป็นต้น และ

ส่วนที่ 2 ทางด้านการใช้งานพื้นที่ เช่น มีการใช้โต๊ะพูลหรือเกมส้ปาลูกคอก (Darts) ที่มีนัยยะของการเล่นเกมส้ กีฬา ตามแบบชาติตะวันตก ที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวและมีความสัมพันธ์กับร่างกายผู้ใช้โดยตรง ในขณะที่รูปแบบเฟอร์นิเจอร์ต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในพื้นที่นั้น กลับมีรูปแบบและวัสดุที่มีความเป็นไทย เช่น แก้วบาร์ไม้ไฟ ทำให้การแสดงออกของสาวบาร์เบียร์ที่ยั่ววนและนำไปสู่การเร่งเร้าความสัมพันธ์ระหว่างตัวสาวบาร์เบียร์กับตัวลูกค้านั้น ถูกแสดงออกผ่านรูปแบบพื้นที่ที่ผสมผสานและทำให้เกิดการสร้างตัวตนของหญิงไทยที่สอดคล้องกับการสร้างภาพตัวแทนของความเป็นตะวันตกในพื้นที่บาร์เบียร์

ภาพที่ 6.2 แสดงการผสมผสานของภาพตัวแทนในการตกแต่งและการใช้งานพื้นที่แบบตะวันตกและแบบไทยในบาร์เบียร์ ได้แก่ การประดับธงนานาชาติ กระดานปาลูกคอก โต๊ะพูล และหิ้งพระ

ในเบื้องต้นพบว่า การให้ความหมายใหม่ในพื้นที่ของบาร์เบียร์ที่ถูกออกแบบ วางแผน และจัดการจากเจ้าของบาร์เบียร์นั้น เป็นกระบวนการในการควบคุมและการใช้อำนาจต่างๆ โดยมีลักษณะของการใช้ “ยุทธวิธี” ในการควบคุมสาวบาร์เบียร์ ซึ่งได้แก่ การควบคุมขั้นตอนในการทำงาน การควบคุมตำแหน่งแห่งที่ และการควบคุมภาพตัวแทนของสาวบาร์เบียร์ โดยผ่านกระบวนการของการจัดวางการใช้งานพื้นที่และการจัดวางผัง ระดับความสูงต่างๆ ของการใช้งานเฟอร์นิเจอร์ที่สัมพันธ์กับการควบคุมมุมมองและการมองเห็น อีกทั้งยังต้องอาศัยการตกแต่ง ประดับประดา การใช้แสงไฟและความสว่าง เพื่อเป็นการสร้างความหมายให้กับตัวพื้นที่ทั้งด้านนอกและด้านในของบาร์เบียร์ ซึ่งเป็นการถ่ายทอดภาพตัวแทนของเจ้าของบาร์เบียร์และทำให้เกิดการสถาปนาพื้นที่และการสร้างความหมายเกิดขึ้น ดังนั้นแล้วจึงเกิดการต่อรองและมีการใช้ “กลวิธี” ของตัวสาวบาร์เบียร์ที่ต้องการจะสร้างกระบวนการของการใช้งานพื้นที่ที่มีความแตกต่างจากรูปแบบที่เจ้าของบาร์เบียร์กำหนดเอาไว้

จากการใช้ภาพตัวแทนที่ถ่ายทอดลงไปในพื้นที่บาร์เบียร์ของเจ้าของบาร์เบียร์ได้สะท้อนให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ทางอำนาจในพื้นที่ที่มีลักษณะของการควบคุมการทำงานและการใช้ชีวิตของสาวบาร์เบียร์ในพื้นที่ที่ถูกกดทับและซ้ำเติมจากการถูกตีตราของกระแสหลักทางสังคมอีกครั้ง กล่าวคือ แม้ว่าตัวสาวบาร์เบียร์จะอยู่ในสถานะที่มีสิทธิ์เลือก เช่น การเลือกที่จะแสดงออกในพื้นที่ต่างๆ การเลือกลูกค้า หรือการเลือกใช้ภาพตัวแทนผ่านร่างกายต่างๆ แต่ในการที่

จะต้องอยู่ภายในพื้นที่บาร์เบียร์ก็เป็นส่วนหนึ่งของการอยู่ภายใต้โครงสร้างทางความคิดและวิธีการปฏิบัติที่อยู่ภายใต้การตอบสนองแนวคิดแบบชายเป็นใหญ่ที่เป็นแรงกดดันของการทำซ้ำภายในพื้นที่ ทำให้ตัวสาวบาร์เบียร์ต้องการลดทอนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและนำมาสู่การต่อรองในพื้นที่ภายใต้ความคิดที่มีนัยยะสำคัญ คือ การได้มาซึ่งตัวตนและอัตลักษณ์ในการใช้งานพื้นที่และการครอบครองที่ว่างที่เหมาะสมกับการทำงานของพวกเขา ด้วยการใช้ร่างกายทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ด้วยการใช้ระหว่างลักษณะของความสัมพันธ์ของคนกับความทรงจำ หรือที่เรียกว่า “ประสบการณ์” เพื่อที่จะทำให้เกิดแรงของการปลดปล่อยจากการควบคุมของตัวเจ้าของบาร์เบียร์ และการกดทับจากวาทกรรมทางเพศสภาพที่เข้ามากระทำต่อตัวสาวบาร์เบียร์ อันก่อให้เกิดพื้นที่ขึ้นในพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางกายภาพของการประกอบอาชีพสาวบาร์เบียร์

ผลของการศึกษาพบว่า กระบวนการประกอบสร้างพื้นที่บาร์เบียร์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบที่เกิดขึ้นของการใช้ “กลวิธี” ที่เป็นการสัมพันธ์ของการใช้ร่างกายกับการใช้พื้นที่ของสาวบาร์เบียร์ในการต่อรองกับแรงที่กดทับจากโครงสร้างสังคมภายนอกที่เป็นกระแสหลักและแรงในการควบคุมของภายในพื้นที่บาร์เบียร์ภายใต้กรอบทฤษฎีทั้ง 2 ที่ว่าด้วย “ผลผลิตของที่ว่าง” และ “ปฏิบัติการเชิงที่ว่าง” นั้นพบว่า บาร์เบียร์ในย่านถนนลอยเคราะห์ คือ พื้นที่ที่ถูกจัดแจงให้เกิดขึ้น ภายใต้รูปแบบของการเกิดของกิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะตัวในลักษณะของการเป็น “พื้นที่” (Representations of Space) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คือความเป็นบาร์เบียร์ตามรูปแบบของถนนลอยเคราะห์ แต่ในขณะเดียวกันบาร์เบียร์ย่านถนนลอยเคราะห์ ก็ได้ถูกจัดการสร้างรูปแบบของกิจกรรมที่เกิดขึ้น โดยการนำเสนอผ่านการใช้ร่างกายและอัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์ที่เป็นสถานะอัตบุคคล (Subject) เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวของการใช้พื้นที่สำหรับการให้บริการ ความเป็นพื้นที่บาร์เบียร์จึงถูกซ้อนทับที่เกิดจากการช่วงชิงความหมายและสามารถให้คำจำกัดความให้เป็น “ที่ว่าง” (Representational Spaces) ที่ถูกประกอบสร้างจากการต่อรองพื้นที่ของสาวบาร์เบียร์ได้อีกด้วย และเมื่อพิจารณาตามความหมายของ “ยุทธวิธี” และ “กลวิธี” แล้วนั้น ในสถานะของการเป็นผู้ถูกกระทำ วิธีการที่สาวบาร์เบียร์ใช้จึงเปรียบได้กับ “กลวิธี” ในการปรับเปลี่ยนพื้นที่และสร้างที่ว่าง ที่สามารถหลีกหนีแรงในการควบคุมของยุทธวิธี อันเป็นผลให้เกิดรูปแบบของการส่งผ่านอำนาจหรือการเกิดความหมายใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปและเคลื่อนไหวของพื้นที่และที่ว่างได้ตลอดเวลา ซึ่งในขณะเดียวกันวิธีการต่างๆ ของสาวบาร์เบียร์ที่มีประสบการณ์ใช้ในการสร้างควมน่าสนใจและดึงดูดลูกค้าให้มาใช้บริการและเร่งรัดปฏิสัมพันธ์ของการให้บริการนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า วิธีการดังกล่าวของสาวบาร์เบียร์ก็คือ “ยุทธวิธี” ที่พวกเธอนำมาใช้ในการทำงาน ซึ่งทำให้เกิดการเลื่อนความหมายระหว่าง “ยุทธวิธี” และ “กลวิธี” ซึ่งต่างมีพลวัตซึ่งกันและกันและสามารถก่อให้เกิดรูปแบบของ “พื้นที่” และ “ที่ว่าง” ที่สลับสับเปลี่ยนรูปแบบและความหมายไปได้อย่างไม่

มีที่สิ้นสุด ซึ่งทำให้ความเป็นบาร์เบียร์ของพื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์มีลักษณะเฉพาะตัวที่ดูเหมือนมีความหยุดนิ่งทางความหมายและภาพที่ปรากฏภายใต้การต่อรองและการช่วงชิงความหมายที่มีอยู่อย่างเข้มข้นในพื้นที่ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา

6.2 พื้นที่แห่งการปฏิสังสรรค์และการปฏิสัมพันธ์ (Contract & Interaction Space)

ความหมายในเชิงสถาปัตยกรรมของใจความสำคัญทางพื้นที่ของบาร์เบียร์ในย่านถนนลอยเคราะห์ที่เป็นการสร้างความคิดรวบยอด (Conceptualization) ก็คือ ความเป็นพื้นที่ของการเกิดปฏิสังสรรค์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ซึ่งเป็นการกล่าวถึงคุณลักษณะหรือกลไกของพื้นที่โดยการจำแนกคุณลักษณะกายภาพของพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมที่เหมาะสมและเป็นอัตลักษณ์ของบาร์เบียร์ในย่านถนนลอยเคราะห์ออกมาได้ดังนี้

1. บาร์เบียร์ของถนนลอยเคราะห์นั้นต้องมีลักษณะเป็นบาร์เปิด กล่าวคือ พื้นที่ด้านหน้าของบาร์เบียร์ต้องเป็นพื้นที่เปิดโล่งและเอื้อต่อการมองเห็น โดยที่ไม่ได้มีการกั้นประตูหรือมีลักษณะของการปิดทึบ จะมีการอำพรางการมองเห็นอยู่บ้างก็เพื่อสร้างความเป็นส่วนตัวให้กับพื้นที่ส่วนต่างๆ ภายใน ซึ่งการเป็นบาร์เปิดนั้นเป็นการสร้างโอกาสให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ โดยเริ่มตั้งแต่การมองเห็นทางสายตาระหว่างตัวลูกค้าและตัวสาวบาร์เบียร์ อีกทั้งยังสามารถนำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ของการตกแต่งภายใน ภาพตัวแทนต่างๆ และบรรยากาศโดยรวมของตัวบาร์เบียร์ได้อีกด้วย อันเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมที่จับต้องได้ เข้าถึงได้ง่าย และมีการสร้างการสื่อสารไปสู่ผู้มองโดยการใช้องค์ประกอบของกายภาพทางสถาปัตยกรรม คือ บาร์เบียร์โดยส่วนใหญ่ของพื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์จะไม่นิยมสร้างระดับของทางเดินและพื้นที่ภายในที่สูงกว่าระดับพื้นปกติภายนอกเกิน 2 ระดับ ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องกันของพื้นที่และไม่ได้สร้างให้เกิดความรู้สึกเลื่อมล้ำกันระหว่างการอยู่ภายนอกกับภายใน อีกทั้งยังพบว่ามีการพยายามในการสร้างการตระหนักถึงอัตลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัวของตัวร้านให้เกิดขึ้นกับผู้คนที่กำลังจ้องมองผ่านการตกแต่งและหมายรวมถึงบรรยากาศที่สามารถรับรู้ด้วยโสตสัมผัสอื่นๆ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เกิดปฏิสัมพันธ์และเกิดอารมณ์ร่วมทางความรู้สึกที่ตอบสนองความชอบจนเกิดเป็นความสุข และนำมาสู่การตัดสินใจเข้ามาใช้บริการ

2. บาร์เบียร์ของถนนลอยเคราะห์จะเป็นบาร์เบียร์ที่เกิดการปฏิสังสรรค์กันระหว่างวัฒนธรรม ดังที่ได้อธิบายไปแล้วในเบื้องต้นถึงการผสมผสานกันของการใช้ภาพตัวแทนระหว่างวัฒนธรรมตะวันตกและความเป็นไทย ยังสามารถที่จะอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะรูปแบบและกายภาพของพื้นที่และการตกแต่งที่พบ คือ ด้วยการที่เป็นย่านบาร์เบียร์ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ นั้น การใช้องค์ประกอบของการตกแต่งและรูปแบบเฟอร์นิเจอร์ที่ถูกนำมาใช้นั้นพบว่าการนำเอา

องค์ประกอบของวัสดุพื้นถิ่นที่ตั้งอยู่มาใช้ เช่น เฟอร์นิเจอร์ที่เป็นเก้าอี้หวายและไม้ หรือการตกแต่งด้วยงานหัตถกรรมพื้นบ้านตัวอย่างเช่น พัดหรือร่มจากบ้านบ่อสร้าง เป็นต้น ซึ่งในขณะเดียวกันนั้นความเป็นรูปแบบของพื้นที่บาร์เบียร์ตามแบบตะวันตกที่ประกอบไปด้วยการตั้งอยู่ของเคาน์เตอร์บาร์ กิจกรรมต่างๆ เช่น โต๊ะพูล หรือ แสงสีและการสร้างบรรยากาศต่างๆ ก็ยังคงเป็นกลิ่นอายที่ครอบคลุมวิถีทางของความเป็นบาร์เบียร์เอาไว้ จึงทำให้เกิดความเป็นอัตลักษณ์ของบาร์เบียร์ในพื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์ที่เกิดการอยู่ร่วมกันของความแตกต่างอย่างกลมกลืนและไม่รู้สึกระคายประจุ และยังส่งผลในทางบวกถึงการเกิดปฏิสัมพันธ์กันของการให้บริการของสาวบาร์เบียร์ที่มีต่อลูกค้าชายชาวต่างชาติ

3. บาร์เบียร์ของถนนลอยเคราะห์จะเป็นบาร์เบียร์ที่มีความพยายามในการเปิดพื้นที่ของการเกิดปฏิสัมพันธ์ ด้วยลักษณะกายภาพของตัวอาคารที่เป็นอาคารพาณิชย์หรือห้องแถวแบบแบ่งเช่า จึงทำให้บาร์เบียร์ของย่านถนนลอยเคราะห์นี้จะเกิดพื้นที่เปิดโล่งไม่เกิน 2 ด้าน โดยลักษณะดังกล่าวช่วยให้เกิดการตกแต่งประดับประดาบริเวณผนังที่สนับสนุนภาพตัวแทนต่างๆ ของตัวบาร์เบียร์และเกิดการจัดการทางพื้นที่ในรูปแบบของการสร้างทางเดินหลักให้เป็นเส้นตรงและแยกทางเดินออกจากพื้นที่นั่งดื่มอย่างชัดเจน ทำให้มีความสะดวกและส่งผลต่อความเร็วในการเข้าถึงระหว่างตัวบุคคลในพื้นที่ และในระหว่างการเปลี่ยนถ่ายการใช้งานพื้นที่ภายนอกและภายในร้านได้อีกด้วย ซึ่งทำให้การสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลด้วยกันเอง และกับตัวบุคคลกับพื้นที่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างไหลเลื่อนและมีความต่อเนื่อง และยังมีนัยยะของการใช้งานพื้นที่บาร์เบียร์ที่ไม่ได้อยู่สูงกว่าระดับลูกค้าที่กำลังเดินอยู่บนถนน ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกเปิดกว้างและต้อนรับของตัวพื้นที่บาร์เบียร์โดยไม่ได้แบ่งชนชั้นทางสังคม

จากคุณลักษณะเด่นของความเป็นพื้นที่บาร์เบียร์ในเชิงสถาปัตยกรรมของบาร์เบียร์ในพื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์ที่ได้วิเคราะห์ข้างต้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า บาร์เบียร์ของถนนลอยเคราะห์นั้นจะต้องเป็นบาร์เบียร์ที่ไม่ได้มีการปิดทึบทางด้านการมองเห็นและรวมถึงการแบ่งพื้นที่ในแง่ของการบังคับทิศทางของการเดินและการสัญจรเนื่องจากว่า วิธีการใช้งานพื้นที่ การใช้ร่างกาย และการใช้อัตลักษณ์จะถูกบังคับและเกิดอุปสรรคด้วยองค์ประกอบที่ไม่จำเป็น แต่ในขณะเดียวกันนั้นการเปิดโล่งทางพื้นที่และการมองเห็นที่มากกว่า 2 ทิศทางนั้นก็อาจเป็นความไม่เหมาะสมและเป็นคาบสองคมต่อการสร้างพื้นที่และการครอบครองที่ว่างของสาวบาร์เบียร์ที่โดยส่วนใหญ่แล้วยังคงต้องการสร้างพื้นที่ส่วนตัวทั้งที่เป็นพื้นที่ของตัวเองและเป็นพื้นที่ของการทำงาน ดังนั้นแล้วการแสดงออกของสาวบาร์เบียร์จึงขึ้นอยู่กับกลไกของการแสดงออกและการอำพรางของตัวบาร์เบียร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ที่ตั้งอยู่ โดยแต่ละโซนจะมีระดับของความเข้มข้นจากการถูกตรวจจับและจับจองของบรรทัดฐานทางสังคมที่เป็นกระแสหลักของความเชื่อที่เปิดโอกาสให้เกิดการจัดการและ

การวางแผนเกี่ยวกับการใช้งานพื้นที่ การตกแต่ง และรูปแบบของการใช้งานองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป โดยพบในบาร์เบียร์ที่เป็นกรณีศึกษาดังนี้

พื้นที่โซนที่ 1 ที่อยู่ใกล้กับศูนย์กลางทางอำนาจจากภายนอก ทำให้เปิดโอกาสของการถูกมองเห็นได้มาก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การถูกมองเห็นมากจึงมีการใช้ “กลวิธี” ที่เกิดจากปัจจัยของลักษณะพื้นที่ด้านหน้า ความกว้างของตัวอาคาร และระยะห่างที่ค่อนข้างจะชิดกับตัวถนน คือ ในกรณีของร้าน Easy Corner Bar พบว่า มีการใช้องค์ประกอบของการจัดวางเฟอร์นิเจอร์เพื่ออำพรางการมองเห็นพื้นที่ภายในให้มีความเป็นส่วนตัวมากยิ่งขึ้น และมีการสร้างลักษณะของขอบเขตอาคารบนพื้นที่สาธารณะด้วยการใช้แนวผ้าใบกันสาดเพื่อขยายพื้นที่และสร้างพื้นที่เสมือนเพื่อสนับสนุนการทำงานในพื้นที่สาธารณะด้านนอกร้านของสาวบาร์เบียร์ อันเป็นการท้าทายและต่อรองกับกฎหมายอย่างชัดเจน หรือในกรณีของร้าน Power Bar ที่มีการเปิดระยะทางการมองเห็นพื้นที่ภายในร้าน โดยเลือกที่จะเปิดเผยความเป็นไปภายในร้านและกล้าที่จะให้สายตาจากภายนอกเห็นถึงกิจกรรมและวิถีชีวิตภายในร้านโดยไม่ได้ปิดบังอำพรางภาพในมุมกว้างที่เกิดขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีการใช้องค์ประกอบง่ายๆ เช่น ต้นไม้ในการสร้างการบดบังมุมมองของพื้นที่ที่ต้องการความเป็นส่วนตัว เป็นต้น

ภาพที่ 6.3 แสดง “กลวิธี” ของการจัดการพื้นที่ที่อยู่ใกล้ศูนย์กลางของอำนาจที่สอดคล้องกับการแสดงออกของตัวสาวบาร์เบียร์อย่างท้าทายอำนาจรัฐและการถูกจับผิดจากบรรทัดฐานของสังคม

พื้นที่โซนที่ 2 ที่เป็นพื้นที่ช่วงกลางของถนนลอยเคราะห์ที่มีการเข้าถึงยากขึ้นมากอีกหนึ่งระดับจากพื้นที่โซนที่ 1 ทำให้มีลำดับขั้นของการอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางอำนาจมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน การที่มีวัดตั้งอยู่ในพื้นที่ก็มีส่วนเพิ่มการถูกจับจ้องและการจับผิดกับบาร์เบียร์ในพื้นที่โซนที่ 2 นี้จึงพบว่า การใช้ “กลวิธี” ของการจัดการพื้นที่บาร์เบียร์จึงเกิดขึ้นตามลักษณะของรูปแบบตัวอาคารที่มีระยะด้านหน้าร้านที่ถอยร่นจากทางเดินเท้าอย่างชัดเจน แต่ยังคงมีการใช้

เทคนิควิธีที่แยบยลแต่ไม่ได้ทำหายด้วยการสร้างพื้นที่ด้านหน้าที่สามารถต่อเติมออกมาในการเป็นพื้นที่กันชนก่อนจะถึงพื้นที่ภายในที่สร้างการบดบังในการมองเห็น อีกทั้งยังเกิดการให้ความหมายทางพื้นที่บาร์เบียร์ด้วยการแสดงออกที่คลุมเครือระหว่างความเป็นบาร์เบียร์และการเป็นร้านอาหาร ในส่วนของพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้มองเห็นได้สะดวก อีกทั้งยังเป็นการกำหนดบทบาทของสาวบาร์เบียร์ในการแสดงออกที่จะอยู่ภายในพื้นที่กันชนที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยจากการจับจ้องของสายตาที่มองเข้ามาในพื้นที่บาร์เบียร์

ร้าน Paradise

ร้าน Paradise ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่โซนที่ 2 ได้เปรียบจากกระแสรอบจากแนวทางเค้นเท้า ทำให้สามารถสร้างพื้นที่สำหรับเบียดกันชน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งในการต่อรองในพื้นที่

ภาพที่ 6.4 กลไกของการจัดการพื้นที่ด้วยการสร้างพื้นที่กันชนที่สร้างความรู้สึกปลอดภัยให้กับการแสดงออกของสาวบาร์เบียร์ในพื้นที่โซนที่ 2 ที่ยังคงใกล้ศูนย์กลางทางอำนาจ เช่น วัดทั้ง 2 แห่ง

พื้นที่โซนที่ 3 เป็นโซนสุดท้ายตามการเข้าถึงจึงทำให้อยู่ห่างไกลจากศูนย์กลางทางอำนาจ และด้วยการที่ลักษณะของตัวอาคารที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด จึงทำให้สายตาของการจับจ้องทำได้ยากมากยิ่งขึ้น การแสดงออกของตัวสาวบาร์เบียร์จึงสามารถกระทำได้อย่างเต็มที่มากกว่าโซนอื่นๆ ทำให้พบว่ามีการใช้ “กลวิธี” ในการจัดการพื้นที่เพื่อต่อรองกับอำนาจน้อยมาก ทำให้เกิดการเลือกที่จะแสดงออกของพื้นที่บาร์เบียร์และตัวสาวบาร์เบียร์ที่สอดคล้องกับตำแหน่งที่สำคัญกับการมองเห็น เช่น ร้าน Ball Bar ที่มีการจัดการทางพื้นที่ที่สนับสนุนให้สาวบาร์เบียร์สามารถนำเสนอร่างกายและภาพตัวแทนไปสู่ตัวลูกค้าด้วยการใช้พื้นที่ที่สร้างความเคลื่อนไหว หรืออาจเป็นเทคนิควิธีที่ถูกถ่ายทอดไปที่การตกแต่งและสร้างจุดเด่นให้กับตัวบาร์เบียร์เป็นสำคัญ เช่น ร้าน Sakura Bar ที่มีการใช้ภาพตัวแทนของตัวร้านในการควบคุมด้วยการตกแต่งผนังภายในร้านที่สร้างความหมายที่มีความแตกต่างจากบาร์เบียร์ร้านอื่นๆ ให้กับตัวร้านโดยที่ไม่ต้องกังวลกับกลไกในการต่อรองกับสายตาและการมองเห็นของการจับจ้องและจับผิด

ภาพที่ 6.5 ภาพการแสดงออกของสาวบาร์เบียร์ที่ทำได้อย่างชัดเจนในพื้นที่โซนที่ 3 ที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางทางอำนาจจึงทำให้บาร์เบียร์ไม่ต้องใช้ “กลวิธี” ที่แบบลเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบจากบาร์เบียร์ในพื้นที่ทั้ง 3 โซนข้างต้นนั้นพบว่า มีการใช้เทคนิควิธีและระดับในการจัดการพื้นที่และการมองเห็น โดยผลของการศึกษาแสดงให้เห็นถึงกลไกของการต่อรอง ซึ่งสำหรับบาร์เบียร์ในพื้นที่ถนนลอยเคราะห์นี้ ยิ่งใกล้เคียงการตรวจสอบมาก การใช้ “กลวิธี” ของการจัดการพื้นที่และการมองเห็นจะยิ่งสูงมากและมีวิธีการที่แบบลมากยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันนั้น ในพื้นที่ที่ไกลจากสายตาของการตรวจสอบการใช้ “กลวิธี” ของการจัดการพื้นที่และการมองเห็นก็จะลดน้อยลงไป ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการเลือกที่จะต่อรองและทำทาทายกับอำนาจของบาร์เบียร์ที่สวนทางกับข้อจำกัดทางพื้นที่ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ยังต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยของลักษณะตัวอาคาร ที่ตั้ง ความหนาแน่นของการสัญจรที่ส่งผลต่อการมองเห็น และการเข้าถึงอีกด้วย

6.3 "ถนนลอยเคราะห์": ร่องรอยของการควบคุมและการต่อรองในระดับเมือง

ในขอบเขตของพื้นที่ภายในถนนลอยเคราะห์เองนั้น ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่มีความแตกต่างและสามารถแบ่งออกเป็น 3 โซนนั้นแสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อ “กลวิธี” ที่เจ้าของบาร์เบียร์นำมาใช้ คือ ลักษณะทางกายภาพ การเข้าถึง ตำแหน่งที่ตั้ง การตั้งอยู่ร่วมกันของบาร์เบียร์กับชุมชนและวัดในพื้นที่ และรูปแบบของตัวอาคาร ที่ส่งผลให้เกิดการต่อรองของบาร์เบียร์ในพื้นที่เพื่อหาทางปลดปล่อยจากแรงในการควบคุมและกดทับจากบรรทัดฐานต่างๆ ของสังคม โดยเมื่อพิจารณาจากเรื่องของตำแหน่งที่ตั้ง ระยะห่าง และประเด็นของการอยู่ร่วมกัน ผู้วิจัยพบว่า สภาพพื้นที่ของถนนลอยเคราะห์ในแต่ละโซนส่งผลต่อการแสดงออกของการใช้งานองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมและการใช้งานพื้นที่ที่เจ้าของบาร์เบียร์ออกแบบไว้ให้กับตัวบาร์

เบียร์ในภาพรวม ทั้งทางด้านการใช้พื้นที่และการตกแต่งที่เป็น “กลวิธี” ที่จะนำไปใช้ต่อรองกับแรงกระทำของโครงสร้างทางสังคม ทั้งที่เป็นอำนาจจากรัฐ กฎหมายต่างๆ หรือกับความสัมพันธ์กับชุมชน วัด และบุคคลภายในพื้นที่ ที่เกิดระดับของการยอมรับเงื่อนไขตามกฎหมายที่แตกต่างกัน ที่ส่งผลต่อการแสดงออกของตัวตนและอัตลักษณ์ของตัวสาวบาร์เบียร์บนพื้นฐานของความสัมพันธ์กับความเป็นพื้นที่ย่านและตัวถนนลอยเคราะห์ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพของความเป็นพื้นที่ย่านจะพบว่า จุดมุ่งหมายของการแสดงออกและการใช้ภาพตัวแทนของตัวสาวบาร์เบียร์ได้ใช้เงื่อนไขของลักษณะพิเศษภายในพื้นที่ของถนนลอยเคราะห์ ดังนี้

▪ **ถนนลอยเคราะห์ที่อยู่ภายใต้ร่มของความเป็นพื้นที่เมืองเก่าทางวัฒนธรรม**

จากที่ได้กล่าวไปแล้วถึงความเป็นพื้นที่ที่คาบเกี่ยวระหว่างความเป็นพื้นที่เมืองเก่าและการมีกิจกรรมของพื้นที่เมืองสมัยใหม่ และอีกส่วนที่เป็นการอยู่ร่วมกันของความเป็นพื้นที่ที่ถูกผสมผสานอยู่ระหว่างความเป็นวิถีชีวิตแบบชุมชนล้านนาดั้งเดิมที่มีวัดเป็นศูนย์กลางกับวิถีชีวิตของคนกลางคืน ผู้วิจัยพบว่า การผสมผสานที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการแสดงออกของตัวสาวบาร์เบียร์ กล่าวคือ ความสัมพันธ์ทางพื้นที่ที่เกิดขึ้นนำไปสู่ลักษณะของการแสดงออกของตัวสาวบาร์เบียร์ในแบบถนนลอยเคราะห์ที่ว่า พวกเขาไม่สามารถที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างเกินงาม เนื่องจากมีการคัดค้านกันในแง่ของตัววัฒนธรรมและความเชื่อตามวิถีของคนในพื้นที่เป็นตัวกำหนดไว้ ซึ่งหมายถึงว่ายังคงปรากฏร่องรอยของการควบคุมให้เห็นอยู่ในพื้นที่โดยไม่ต้องมีการแสดงออกของตัวบุคคลและภาครัฐที่จะต้องบังคับใช้กฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันอย่างเข้มงวด เพราะฉะนั้นการแสดงออกที่เกิดขึ้นของตัวสาวบาร์เบียร์ในพื้นที่ถนนลอยเคราะห์ยังคงอยู่ภายใต้วิถีทางที่เกิดความแตกต่างจากบาร์เบียร์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่อื่นๆ เช่น ในพื้นที่ที่รูปแบบของบาร์เบียร์ที่ปรากฏให้เห็นนั้นเป็นลักษณะของพื้นที่ที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการแสดงออกตามวิถีของความเป็นตะวันตกโดยชัดเจน หรือในกรณีของบาร์เบียร์ที่พัฒนารูปแบบที่การเกิดขึ้นของบาร์เบียร์ได้ถูกกำหนดให้อยู่ภายในพื้นที่ย่านของสถานบันเทิงที่มีการจัดการให้เกิดการยอมรับการแสดงออกทางเพศได้ เป็นต้น ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวที่เคยผ่านประสบการณ์ในบาร์เบียร์ตามแหล่งต่างๆ สามารถกล่าวถึงสาวบาร์เบียร์ในถนนลอยเคราะห์ผ่านมุมมองถึงภาพลักษณ์ของพวกเขาที่ดีกว่าสาวบาร์เบียร์ในพื้นที่อื่นๆ ดังเช่นที่ Mr. Micheal ลูกค้าน Ball Bar ที่กล่าวไว้ประโยคหนึ่งจากการสัมภาษณ์ว่า “Yes, I know. “No Money No Honey”, but I think you cannot say this with bar girl in Chiang-mai.”²

² บทสัมภาษณ์ คุณ Micheal ลูกค้าน Ball Bar เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2555

▪ **ถนนลอยเคราะห์กับลักษณะทางกายภาพที่เอื้อต่อการต่อรองทางพื้นที่**

กายภาพของพื้นที่ถนนลอยเคราะห์นั้นเป็นปัจจัยหลักที่เอื้อต่อการแสดงออกของสาวบาร์เปียร์ เนื่องจากว่าบาร์เปียร์นั้นมีลักษณะทางพื้นที่เป็นบาร์เปิดที่ทำให้เกิดการแสดงออกทั้งในพื้นที่ด้านนอก ด้านหน้า และด้านในร้าน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ต่อการมองเห็นในมุมมองต่างๆ ที่เกิดขึ้น อีกทั้งยังเป็นความสัมพันธ์ของการใช้ร่างกายและการแสดงออกของภาพตัวแทนของสาวบาร์เปียร์กับลักษณะทางพื้นที่ เช่น ตำแหน่งที่ตั้ง การเข้าถึงในระดับต่างๆ หรือลักษณะทางกายภาพของตัวอาคาร ทำให้ลักษณะของการต่อรองพื้นที่ของสาวบาร์เปียร์มีโอกาสเกิดขึ้นในระดับที่มีความแตกต่างกันออกไป เช่น ลักษณะของการเข้าถึงที่ยากหรือง่ายมีผลต่อสายตาและการจับจ้องจากภายนอก หรือ องค์ประกอบภายในพื้นที่ เช่น วัสดุ ที่ทำให้เกิดการต่อรองทางพื้นที่มากกว่าพื้นที่อื่นๆ เป็นต้น โดยในภาพรวมลักษณะทางกายภาพของพื้นที่บริเวณถนนลอยเคราะห์ที่เอื้อต่อการแสดงออกของตัวสาวบาร์เปียร์สรุปได้ดังนี้

- ที่ตั้งที่อยู่ลึกเข้าไปในถนนระดับกลางที่ไม่ใช่เส้นทางหลักและเป็นทางเชื่อมระหว่างจุดสำคัญ ทำให้เกิดการต่อรองจากแรงในการควบคุม และสามารถหลบหลีกสายตาของการจับผิดได้
- ระดับของพื้นที่ด้านหน้าและด้านนอกร้านที่มีความแตกต่างกันหลายรูปแบบสร้างให้เกิดการต่อรองในพื้นที่ของการแสดงออกให้มีความแตกต่างกัน
- การมีวัดและความเป็นชุมชนที่สร้างให้เกิดการควบคุมที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการต่อรองที่เพิ่มมากขึ้น
- ลักษณะของการสัญจรและความหนาแน่นภายในพื้นที่ที่มีระดับแตกต่างกันในแต่ละช่วงถนน สร้างให้เกิดการต่อรองกับมุมมองและการมองเห็นได้ในหลากหลายระดับ

▪ **ถนนลอยเคราะห์กับการเป็นศูนย์รวมของบาร์เปียร์**

การรวมกลุ่มกันอยู่ของบาร์เปียร์จำนวนหลายๆ ร้านนั้นเป็นรากฐานสำคัญของการต่อรองกับอำนาจและการควบคุมที่เกิดขึ้น ความเป็นพื้นที่เมืองเชียงใหม่ที่เกิดการต่อต้านความเป็นพื้นที่ย่านสถานบริการยามค่ำค่อนข้างถนนลอยเคราะห์นั้น กับสถานะและความเป็นอยู่ในถนนลอยเคราะห์ในปัจจุบันที่มีทั้งความเข้มแข็งและสั่นคลอนไปบ้างย่อมสร้างให้เกิดความสัมพันธ์ในการควบคุมและการต่อรองในพื้นที่ที่ตัวบาร์เปียร์เองเมื่อรวมกลุ่มกันอยู่ก็ได้สร้างฐานของควมมีอำนาจที่จะสามารถต่อรองกับโครงสร้างสังคมจากภายนอกที่เข้ามากระทำได้ด้วยกลวิธีต่างๆ ที่ส่งผลไปถึงการแสดงออกของตัวสาวบาร์เปียร์กับการใช้พื้นที่บาร์เปียร์ที่เกิดขึ้น

▪ บาร์เปียร์ย่านถนนลอยเคราะห์ภายใต้วิถีทางของเมืองเชียงใหม่

ในระดับของความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นพื้นที่เมืองเก่าของจังหวัดเชียงใหม่กับพื้นที่เมืองสมัยใหม่ที่เป็นย่านของการเที่ยวกลางคืนพบว่า ขั้วของความสัมพันธ์ทั้งสองนั้นเป็นขั้วของความแตกต่างซึ่งนำไปสู่บทบาทของอำนาจและการควบคุมที่เกิดขึ้น โดยเกิดจากบทบาทที่เป็นบรรทัดฐานของความเป็นเมืองเก่าที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่เป็นส่วนผลักดันให้บาร์เปียร์จากที่เคยตั้งอยู่ริมถนนต่างๆ เช่น บริเวณย่านท่าแพและย่านไนท์บาร์ซาร์ มีการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งเข้ามาสู่บริเวณถนนลอยเคราะห์ที่สะท้อนให้เห็นถึง “กลวิธี” ของตัวบาร์เปียร์เพื่อการลดทอนแรงกระทำและกดทับจากพื้นฐานทางความเชื่อที่เป็นกระแสหลัก และหากพิจารณาประกอบกับร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องและประวัติศาสตร์ด้านการขยายตัวของการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเชียงใหม่แล้วนั้นพบว่า ความเป็นย่านบาร์เปียร์ของถนนลอยเคราะห์นั้นมีการเกิดขึ้นบนพื้นที่เพื่อการรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติอีกด้วย

ในขณะเดียวกันนั้น การรวมกลุ่มและการสร้างขอบเขตที่จำกัดทางพื้นที่ให้บาร์เปียร์ตั้งอยู่เฉพาะในช่วงถนนลอยเคราะห์นั้นก็สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงกลไกของการควบคุมที่เป็น “ยุทธวิธี” ของภาครัฐที่ทำให้การแสดงออกของบาร์เปียร์และสาวบาร์เปียร์อยู่ภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจนและสามารถควบคุมได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการควบคุมและเป็นการจัดการพื้นที่ในระดับเมืองที่เป็นความคาดหวังที่จะจำกัดการเจริญเติบโตของกิจกรรมในรูปแบบนี้ในเขตพื้นที่เมืองเก่าให้อยู่ในวงจำกัดนั่นเอง

เมื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงออกของตัวคนและอัตลักษณ์ของสาวบาร์เปียร์กับพื้นที่ในระดับต่างๆ ตั้งแต่ในระดับของตัวสาวบาร์เปียร์ ระดับร้านค้าและพื้นที่ ระดับถนนและระดับย่าน จนถึงในระดับเมืองนั้นจะพบว่า ความเป็นอัตลักษณ์ของย่านถนนลอยเคราะห์ที่เกิดขึ้นมาจากการใช้อัตลักษณ์ของสาวบาร์เปียร์กับปฏิบัติการเชิงพื้นที่ของพวกเธอที่เกิดขึ้นในพื้นที่บาร์เปียร์นั้นเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดรูปแบบของความสัมพันธ์ในระดับต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สาวบาร์เปียร์ของถนนลอยเคราะห์นั้นมีรูปแบบของการใช้งานพื้นที่ที่มีความเคลื่อนไหวและเกิดการเปลี่ยนถ่ายการใช้งานพื้นที่ต่างๆ ของตัวบาร์เปียร์ค่อนข้างสูง ทั้งในระดับของพื้นที่ทั้งภายนอกและภายในบาร์เปียร์ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากรูปแบบของตัวอาคารพาณิชย์อันเป็นรูปแบบของสถาปัตยกรรมหลักที่บาร์เปียร์เหล่านี้ตั้งอยู่

การเจริญเติบโตและการพัฒนาพื้นที่ในอดีตที่เป็นรูปแบบของการใช้พื้นที่ตามแนวถนนเป็นหลักทำให้เกิดความต้องการใช้งานพื้นที่ให้มีมูลค่าสูงสุด และจากการที่ตัวเมืองเกิดการขยายตัวที่เพิ่มมากขึ้นจึงทำให้ตำแหน่งที่ตั้งของบาร์เปียร์ที่เกิดตามแนวริมถนนเหล่านี้ถูกเข้าถึงและมองเห็นได้ง่ายมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นแล้วการที่บาร์เปียร์ของย่านถนนลอยเคราะห์ที่มีลักษณะเป็นบาร์เปิด จึงช่วยให้เกิดการปรากฏหลักฐานและร่องรอยจากการใช้งานพื้นที่ผ่านการใช้ร่างกายของพวก

เธอ รวมถึงภาพตัวแทนต่างๆ และอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปและไม่หยุดนิ่งภายในพื้นที่นั้นๆ อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้เกิดการหยุดนิ่งของการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของบาร์เบียร์ในถนนลอยเคราะห์ไม่ทำให้สามารถเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นบาร์ที่มีเสาหรืออะโกโก้บาร์ได้อีกด้วย

เมื่อมองที่ปัจจัยทางด้านการตั้งในระดับของความเป็นถนนและย่าน รวมถึงในระดับของความเป็นเมืองเชิงใหม่ที่มีวัฒนธรรมเป็นของตัวเองนั้น จึงทำให้บาร์เบียร์ในย่านนี้ยังคงอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีทางของบาร์เบียร์ในเมืองอื่น เช่น กรุงเทพฯ และพัทยา เป็นต้น และเมื่อรูปแบบของความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวของบาร์เบียร์ในย่านถนนลอยเคราะห์นี้ที่ไม่ได้มีลักษณะของการแสดงออกของพฤติกรรมทางเพศในลักษณะที่โจ่งครึมและเปิดเผย จึงทำให้การดำรงอยู่ของกิจกรรมในพื้นที่จึงยังคงตั้งอยู่ได้ในการเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญกับพื้นที่ระดับเมืองในระดับหนึ่ง

เมื่อพิจารณาฐานของการตั้งอยู่ของความเป็นย่านบาร์เบียร์ของถนนลอยเคราะห์กับความสัมพันธ์กับการแสดงออกของตัวตนและอัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์แล้วจะพบว่า จากรายละเอียดของการใช้งานพื้นที่ที่สัมพันธ์กับการใช้อัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์ที่ปรากฏออกมานั้น ส่วนหนึ่งของกระบวนการต่างๆ เกิดจากการที่ตัวสาวบาร์เบียร์ได้เลือกใช้ชีวิตได้เปรียบในแง่ของตำแหน่งที่ตั้งที่หลบอยู่เข้ามาจากแนวถนนสายหลักทั้งถนนสุขุมวิทและถนนรัชดาภิเษกที่ช่วยลดทอนแรงกดดันและการถูกจับจ้องจากโครงสร้างสังคม และเมื่อผนวกกับการที่พื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์ที่เปรียบเสมือนว่าได้รับการอนุโลมให้เกิดขึ้นมาในฐานะของการเป็นพื้นที่เมืองสมัยใหม่ที่เติบโตเพื่อรองรับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากต่างชาตินั้น ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการบริโภคจึงยังคงช่วยโอบอุ้มไม่ให้ตัวถนนลอยเคราะห์ในปัจจุบันนี้ถูกจัดการหรือถูกให้เคลื่อนย้ายออกไปจากพื้นที่ ทั้งที่การตั้งอยู่นั้นซ้อนทับอยู่บนพื้นที่เมืองเก่าของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า หากเกิดการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่ตั้งของความเป็นย่านบาร์เบียร์ รวมถึงลักษณะต่างๆ ทางกายภาพและสถาปัตยกรรม ความเป็นอัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์ตามรูปแบบของความสัมพันธ์กับพื้นที่ในระดับต่างๆ ย่อมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วยอย่างแน่นอน

6.4 การขยายความรู้จากงานวิจัยของโสภิตา

ผลของการศึกษาในส่วนของการวิเคราะห์ด้านพื้นที่และที่ว่างทางสถาปัตยกรรมที่เป็นส่วนขยายของความรู้เพิ่มเติมจากงานของโสภิตาที่อธิบายถึงการสร้างตัวตนใหม่ของสาวบาร์เบียร์ในบริบทของพื้นที่ถนนลอยเคราะห์ เมื่อพิจารณาผ่านองค์ความรู้ทางสถาปัตยกรรมถึงการต่อรองพื้นที่และเป็นการแสดงออกของตัวตนและอัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์กับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่

ที่เกิดขึ้น ทั้งในด้านรูปลักษณ์และการจัดการ รวมถึงการใช้งานพื้นที่ การตกแต่ง และการใช้ภาพตัวแทน ทำให้พบลักษณะร่วมที่มีส่วนขยายเพิ่มเติม ดังนี้

การทำงานบริการในบาร์เบียร์ไม่ได้มีลักษณะของการ “ค้า” ประเพณีอย่างตรงไปตรงมาแต่มีขั้นตอนของปฏิสัมพันธ์ตั้งแต่การนั่งดื่ม การพูดคุย การตัดสินใจออกไปบริการทางเพศ ซึ่งมีทั้งที่เป็นการต่อรองแบบตรงไปตรงมาทั้งในแง่ของการแสดงออกในเรื่องเพศ ขณะเดียวกันก็มีการตกลงอย่างแฝงเร้น ไม่ต้องผ่านการเจรจา³

ขั้นตอนของปฏิสัมพันธ์ของการทำงานบริการในบาร์เบียร์ที่โสภิตากล่าวถึง เมื่อถูกนำมาขยายความเพิ่มเติมผ่านความเป็นพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพบว่า การแสดงออกของสาวบาร์เบียร์ในการให้บริการจะมีนัยยะที่แอบแฝงบนความสัมพันธ์กับการใช้งานพื้นที่และการครอบครองที่ว่าง กล่าวคือ ในขณะที่ร่างกายที่ถูกใช้เป็นภาพตัวแทนของการแสดงออกต่างๆ เช่น การช่วยวนด้วยเรือนร่างในขณะที่มีการใช้งานพื้นที่ด้วยท่าทางการนั่งที่มีความใกล้ชิดขณะที่นั่งดื่มกับลูกค้า การสอดมือ คล้องแขน โอบไหล่ หรือสอดขาไขว้กัน ในขณะที่อยู่ในพื้นที่ระดับต่างๆ นั้น ล้วนเป็นตัวอย่างของการแสดงออกที่เป็นการเร่งเร้าปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่บาร์เบียร์ ซึ่งเป็นการใช้ร่างกายในพื้นที่หรือที่ว่างส่วนตัวในการทำงานของพวกเขา เพราะฉะนั้นแล้วการแสดงออกที่มีการตกลงกันอย่างแฝงเร้นโดยไม่ต้องมีการเจรจาที่โสภิตากล่าวถึงไว้จึงเป็นการแสดงออกที่มีความสัมพันธ์กับร่างกายและพื้นที่ทางกายภาพโดยตรง โดยที่กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการของการใช้งานพื้นที่อย่างรู้เท่าทันกับลักษณะของการแสดงออกของร่างกายในพื้นที่ที่อาศัยประสบการณ์ในการตัดสินใจความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น

ภาพที่ 6.6 การแสดงออกของการเร่งเร้าปฏิสัมพันธ์ด้วยการใช้ภาษากายในการใช้พื้นที่ต่างๆ ที่มาของภาพ <http://www.globalpost.com> และ <http://picasaweb.google.com>

³ โสภิตา วีรกุลเทวัญ, การนำเสนอความเป็นตัวตนของหญิงบริการสถานบันเทิงบาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่, หน้า

ระดับของประสบการณ์และความคิดนี้นำมาสู่การสร้างตัวตนใหม่ในการทำงาน ในฐานะที่เป็นฝ่ายควบคุมและนำเสนอ “อารมณ์ ร่างกาย และใช้ความเป็นหญิง” ได้ในฐานะที่เป็นสร้างสิ่งเหล่านี้เพื่อขายให้กับลูกค้า ขณะเดียวกันก็ยังสามารถรักษาขอบเขตความเป็นตัวเองได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสร้างพื้นที่ส่วนตัวแยก ออกจากการทำงาน⁴

จะเห็นได้ว่าโสภิตาอธิบายถึงลักษณะของการสร้างพื้นที่ของสาวบาร์เปียร์ในส่วนของการสร้างพื้นที่ส่วนตัวที่สาวบาร์เปียร์สามารถแยกสัดส่วนออกจากพื้นที่ของการทำงานนั้น หากจะอธิบายผ่านองค์ความรู้ทางสถาปัตยกรรมสามารถจะอธิบายได้ว่า ลักษณะพื้นที่หรือที่ว่างส่วนตัวของสาวบาร์เปียร์นั้นเป็นการประกอบสร้างพื้นที่ที่ซ้อนทับลงบนพื้นที่สาธารณะตามลักษณะทางกายภาพต่างๆ กล่าวคือ ที่ว่างส่วนตัวของสาวบาร์เปียร์จะเกิดขึ้นต่อเมื่อพวกเธอได้ครอบครองพื้นที่และเกิดการช่วงชิงความหมายในพื้นที่ที่นำไปสู่การสร้างวิธีการใช้งานพื้นที่ตามรูปแบบและความต้องการของตัวพวกเธอเอง เช่น การเลือกที่จะนั่งปล่อยอารมณ์บริเวณด้านหน้าร้านที่เป็นพื้นที่ของการแสดงออกและเชิญชวนลูกค้า หรือการเลือกใช้พื้นที่บริเวณเคาน์เตอร์บาร์ในการทำธุระส่วนตัว เช่น การนั่งแต่งหน้าหรือนั่งตัดเล็บ เป็นต้น แต่ในทางกลับกันนั้นยังพบอีกว่า ที่ว่างส่วนตัวที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการทำงานก็สามารถเกิดขึ้นได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น การที่สาวบาร์เปียร์บางคนเลือกที่ใช้ความคุ้นเคยกับชุดโต๊ะและที่นั่งที่อาศัยเพียงองค์ประกอบทางด้านแสงไฟและความสว่างมาเป็นตัวช่วยเพื่อสร้างที่ว่างส่วนตัว หรือการเลือกที่จะใช้พื้นที่ที่ตัวเธอสามารถใช้ร่างกายในการเร่งเร้าความสัมพันธ์ เช่น บริเวณเคาน์เตอร์บาร์ที่มีท่าทางของร่างกายในลักษณะกึ่งยืนกึ่งนั่งที่ทำให้ตัวเธอสามารถสร้างแรงดึงดูดใจและควบคุมความสนใจของลูกค้าได้ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของการสร้างที่ว่างส่วนตัวที่แยกออกจากการทำงานหรือที่ว่างส่วนตัวที่ใช้สำหรับการทำงานที่เกิดขึ้นมานั้น ยังคงรูปแบบของการประกอบสร้างพื้นที่ที่พวกเธอสามารถควบคุมและเลือกที่จะนำเสนอออกมาได้ด้วยตัวของพวกเธอเอง

ผู้ชายที่เป็ผู้ซื้อนั้นมีอำนาจเหนือกว่าในทุกสถานการณ์และใช้อำนาจนั้นกดบังคับให้ผู้หญิงรองรับ แต่ “ความผิดปกติ” ของฝ่ายชายเปิดพื้นที่สำหรับผู้หญิง ในฐานะของการเป็นผู้ล่วงรู้ “ความลับ” บางอย่างและใช้ “ความลับ” ของผู้ขายมา

⁴ โสภิตา วิจารณ์ทัญญ, การนำเสนอความเป็นตัวตนของหญิงบริการสถานบันเทิงบาร์เปียร์ จังหวัดเชียงใหม่, หน้า

สร้างความสมดุลทางความรู้สึกในแง่ของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ดียิ่งกว่า
ให้กับตัวผู้หญิง⁵

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่โสภิตากล่าวถึงนั้น ในทางการใช้งานพื้นที่และการครอบครอง
ที่ว่างของตัวสาวบาร์เบียร์นั้น เมื่ออธิบายผ่านการศึกษาพื้นที่ในเชิงสถาปัตยกรรมนั้น การที่เพศชาย
มีอำนาจเหนือกว่าในสถานะของการเป็นผู้ซื้อนั้นเกิดมาจาก บรรทัดฐานทางความเชื่อแบบชายเป็น
ใหญ่โดยฝ่ายการให้อำนาจที่อยู่ภายใต้การควบคุมที่เจ้าของบาร์เบียร์กำหนดเอาไว้ ดังนั้นแล้วการ
ปฏิบัติตัวของสาวบาร์เบียร์ที่ตัวพวกเธอเองนั้นรู้ถึงวิธีการใช้ภาพตัวแทนต่างๆ ที่สอดคล้องกับการ
ใช้งานพื้นที่ซึ่งปรากฏให้เห็นผ่านวิธีการต่างๆ ในทุกลำดับขั้นของการทำงาน ได้แก่ ขั้นตอนแรกที่เป็น
ขั้นตอนของการเชิญชวนลูกค้ากับการใช้พื้นที่หน้าร้านในการเข้าหาลูกค้าที่พวกเธอจะเลือก
วิธีการเข้าถึงตัวในรูปแบบต่างๆ เช่น การเลือกเข้าถึงตัวลูกค้าอย่างใกล้ชิด หรือการใช้ท่าทางที่ดึงดูด
ใจ เป็นต้น ขั้นตอนที่สองที่เป็นขั้นตอนของการให้บริการ ที่พวกเธออาจเลือกที่จะตามใจลูกค้าเพื่อ
สร้างความเป็นกันเองในพื้นที่นั่งดื่มต่างๆ และในขั้นตอนที่สามที่เป็นขั้นตอนของการเร่งเร็ว
ความสัมพันธ์ พวกเธออาจเลือกใช้กิจกรรมอย่างเช่น โตะพูลเพื่อให้ลูกค้ามีโอกาสสังเกตเห็นท่าทาง
และร่างกายชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งในทุกลำดับขั้นล้วนเป็นการต่อรองกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ตัว
สาวบาร์เบียร์ล่วงรู้ “ความลับ” ที่โสภิตากล่าวถึง และนำมาใช้เป็นจุดอ่อนให้เกิดความสมดุลทาง
อำนาจที่เกิดความสัมพันธ์กับการใช้งานพื้นที่ภายในบาร์เบียร์

ส่วนต่อยอดทางความรู้ที่สำคัญ 3 ส่วนข้างต้น แสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมระหว่างการ
สร้างตัวตนใหม่ที่โสภิตาให้ความสำคัญเอาไว้ในงานของเธอ กับการต่อรองพื้นที่และอัตลักษณ์ของ
สาวบาร์เบียร์ตามผลการศึกษาที่ได้ดำเนินการมา ซึ่งได้สร้างความเข้าใจและเป็นการเปิดพื้นที่ทาง
ความรู้ของการใช้งานพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมของตัวสาวบาร์เบียร์ในพื้นที่ถนนลอยเคราะห์

"บทสรุปของ พื้นที่และอัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์ในถนนลอยเคราะห์"

การที่ตัวบาร์เบียร์ในพื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์นี้ตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองเก่าของจังหวัด
เชียงใหม่ โดยที่ในขอบเขตพื้นที่นั้นมีวัดอันเก่าแก่ตั้งอยู่จึงทำให้เกิดลักษณะของการอยู่ร่วมกันของ
ชีวิตตรงข้ามกันทั้งทางความเชื่อและทางการศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ความสัมพันธ์จึงเกิดขึ้น
ในลักษณะของการที่ฝ่ายหนึ่งก็จะพยายามสร้างการควบคุมให้เกิดขึ้นเพื่อที่จะสามารถใช้อำนาจที่มี
อยู่ตามกฎหมายและตามบรรทัดฐานของสังคมที่เป็นกระแสหลัก และอีกฝ่ายที่ต้องการสร้างแรงใน
การต่อรองและคัดง้างความเชื่อตามโครงสร้างทางสังคมอยู่เสมอ ซึ่งในสิ่งที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่บาร์

⁵ โสภิตา วิจารณ์ทัญญู, การนำเสนอความเป็นตัวตนของหญิงบริการสถานบันเทิงบาร์เบียร์ จังหวัดเชียงใหม่, หน้า

เบียร์ทั้ง 5 แห่งนั้นแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่สามารถเรียกได้ทั้ง “ยุทธวิธี” และ “กลวิธี” ที่ตัวเจ้าของบาร์เบียร์นำมาใช้ โดยยุทธวิธีจะถูกนำมาใช้เพื่อควบคุมอำนาจและควบคุมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการใช้งานพื้นที่ภายในร้าน เช่น การควบคุมตำแหน่งแห่งที่และการใช้ภาพตัวแทนในการตกแต่งภายในต่างๆ ที่เกิดขึ้น ส่วนกลวิธีนั้นจะนำมาใช้เพื่อต่อรองกับแรงกระทำทางอำนาจของโครงสร้างสังคมจากภายนอกที่เป็นกระแสหลักทางความเชื่อ เช่น การเลือกที่จะเปิดเผยหรือปกปิดมุมมองและการมองเห็นในพื้นที่ด้านหน้า เพื่อการสานต่ออำนาจและสิทธิในการประกอบธุรกิจภายใต้การแสดงออกที่เปิดเผยต่อรองและต่อต้านปิดบังอำนาจของบาร์เบียร์ที่เกิดขึ้น อีกส่วนของความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อการเกิดขึ้นของการต่อรองที่ต้องใช้กลวิธีก็คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ร่างกายกับพื้นที่ในลักษณะของปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ซึ่งทำให้สาวบาร์เบียร์สามารถสร้างการช่วงชิงความหมายในพื้นที่ที่นำไปสู่การเกิดที่ว่างส่วนตัวของพวกเธอขึ้นมาได้ ซึ่งความเป็นพื้นที่ของลอยเคราะห์เองก็เอื้อต่อการเกิดการต่อรองที่นำมาสู่การแสดงออกและการนำเสนอตัวตนที่เกิดขึ้นของสาวบาร์เบียร์ กล่าวคือ ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ของถนนลอยเคราะห์ที่มีระดับของการเข้าถึงที่สามารถที่จะหลบหลีกจากสายตาจากภายนอกได้ ย่อมทำให้เกิดการแสดงออกและการใช้ภาพตัวแทนของตัวสาวบาร์เบียร์ได้ในหลายๆ บทบาท ซึ่งเป็นการสร้างความเป็นอัตลักษณ์ทางพื้นที่ไปในตัว อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกลงในความเป็นเจ้าของพื้นที่ให้กับทั้งกับเจ้าของบาร์เบียร์และตัวสาวบาร์เบียร์จนทำให้รูปแบบของการแสดงออกของตัวตนและอัตลักษณ์ของสาวบาร์เบียร์ที่เกิดขึ้นสร้างความเฉพาะเจาะจงของความเป็นบาร์เบียร์ในย่านถนนลอยเคราะห์อย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน อีกทั้งความเป็นขอบเขตพื้นที่ย่านถนนลอยเคราะห์ที่มีภาพลักษณ์ของการเป็นย่านสถานบันเทิงยามค่ำคืนนั้น สามารถที่จะป้องกันพวกเธอจากการถูกกดทับและการถูกจับจ้องจากโครงสร้างสังคมที่เป็นกระแสหลักทั้งจากภายนอกและภายในได้อีกด้วย